

Journal of Asia Social Science Studies Original Article

Received: 1 December 2024 Revised: 18 December 2024 Accepted: 26 December 2024

ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในประเทศอินเดีย

The problem of economic inequality in India

สันติ เพี้ยเมือง¹

Santi Phiamueang

บทคัดย่อ

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในประเทศอินเดียเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงขึ้นในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา แม้ว่าประเทศอินเดียจะมีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่โดดเด่นในด้านต่างๆ แต่ผลประโยชน์จากการเติบโตดังกล่าวกลับไม่ถูกกระจายอย่างทั่วถึง ความเหลื่อมล้ำมีผลกระทบที่ลึกซึ้งต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ โดยทำให้กลุ่มคนรวยและชนชั้นกลางมีโอกาสด้านเศรษฐกิจที่ดีกว่า ในขณะที่ประชากรในชนบทและกลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองยังคงประสบปัญหาการขาดแคลนโอกาสและทรัพยากรพื้นฐาน เช่น การศึกษา การสาธารณสุข และงานที่มีคุณภาพ การลดความเหลื่อมล้ำในประเทศอินเดียจึงต้องการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งรัฐบาล ภาคธุรกิจ และประชาชน เพื่อสร้างความเท่าเทียมทางสังคมและเศรษฐกิจในระยะยาว การพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและการปฏิรูประบบโครงสร้างพื้นฐานสามารถช่วยให้ประเทศบรรลุเป้าหมายในการลดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสร้างสังคมที่เท่าเทียมและมีความยั่งยืนมากขึ้น การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในชนบท และการปรับปรุงบริการสาธารณสุขให้เข้าถึงได้ทุกกลุ่มประชากร ที่มีโครงสร้างสังคมที่มุ่งเน้นการกระจายรายได้และการเข้าถึงบริการพื้นฐานอย่างเท่าเทียม

คำสำคัญ: ปัญหา ,ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ,ประเทศอินเดีย

¹ นักวิชาการอิสระ ; independent Scholar,Thailand

Corresponding author, e-mail: santiphiamueang @gmail.com,Tel. 081-2354781

Abstract

Economic inequality in India has become a growing problem over the past decades. Despite India's remarkable economic growth across various dimensions, the benefits of this growth have not been equally distributed. Inequality has profound effects on the country's economy, society and politics, giving the rich and middle class better economic opportunities while the rural and tribal populations continue to face shortages of basic opportunities and resources such as education, healthcare and quality jobs. Reducing inequality in India requires a concerted effort from all sectors – government, business and the general public – to achieve long-term social and economic equality. Sustainable economic development and infrastructure reforms can help the country achieve its goal of narrowing the economic gap and creating a more equitable and sustainable society. Creating rural economic opportunities and improving healthcare services to make them accessible to all groups of people, with a social structure that focuses on equal income distribution and access to basic services.

Keywords: Problem, Economic inequality, India

1.บทนำ

ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจเป็นหนึ่งในปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญของประเทศต่างๆทั่วโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาการที่ยั่งยืน ในประเทศอินเดียปัญหานี้ไม่ได้เป็นเพียงความแตกต่างในระดับรายได้ แต่ยังเกี่ยวข้องกับการกระจายทรัพยากร โอกาส และความมั่งคั่งในสังคมที่ไม่สมดุล (Piketty & Saez, 2014) ซึ่งในกรณีของประเทศไทย ความเหลื่อมล้ำนี้มีรากฐานมาจากประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจที่ซับซ้อน

จากข้อมูลของธนาคารโลก(World Bank, 2020) และรายงานของOxfam (2022) ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่อันดับห้าในโลก แต่กลับมีระดับความเหลื่อมล้ำสูงที่สุดแห่งหนึ่งของโลก คนรวย 1% แรกของประเทศไทยถือครองความมั่งคั่งกว่า 40.5% ของทรัพยากรทั้งหมดในประเทศ ในขณะที่คนจนที่สุด 50% มีส่วนแบ่งเพียง 13% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ช่องว่างดังกล่าวเป็นผลจากทั้งโครงสร้างเศรษฐกิจและนโยบายที่ไม่สมดุล ซึ่งไม่ได้เอื้อให้เกิดการพัฒนาอย่างทั่วถึง

ประวัติศาสตร์ของความเหลื่อมล้ำในประเทศไทยถูกฝังรากลึกเป็นผลมาจากระบบวรรณะ (Caste System) ซึ่งจัดระเบียบสังคมให้มีการแบ่งชนชั้นโดยกำเนิดส่งผลต่อสถานะทางสังคมของประชาชนแทบทั้งหมดโดยเฉพาะชนชั้นที่ถูกจัดอยู่ในวรรณะที่ต่ำที่ถูกกีดกันจากการศึกษา อาชีพ ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ในเวลาต่อมา แม้รัฐธรรมนูญประเทศไทยในปัจจุบันจะยกเลิกวรรณะอย่างเป็นทางการตั้งแต่ปี 1950 แต่ในทางปฏิบัติ ความไม่เท่าเทียมที่เกิดจากระบบนี้ยังคงดำเนินต่อไป โดยเฉพาะในชนบทที่การเข้าถึงทรัพยากร การศึกษา และที่ดินยังขึ้นอยู่กับวรรณะหรือสถานะทางสังคม (Drèze & Sen, 2013)

ในมิติทางเศรษฐกิจโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยในยุคหลังได้รับเอาแนวทางเศรษฐกิจเสรีนิยมเข้ามาปรับใช้ตั้งแต่ปีค.ศ. 1991 ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตในอัตราที่สูง แต่กลับทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำที่รุนแรงขึ้น การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจเอื้อให้กลุ่มทุนขนาดใหญ่ได้รับผลประโยชน์สูงสุด ในขณะที่

ที่กลุ่มแรงงานและเกษตรกรยังคงติดอยู่ในวงจรความยากจนเช่นเดิม (Bhalla, 2021) การเติบโตดังกล่าวยังไม่สามารถแก้ไขความยากจนในระดับรากฐานได้ เพราะการพัฒนาประเทศมุ่งเน้นไปที่ภาคอุตสาหกรรมและบริการในเมืองใหญ่มากกว่า ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมที่เป็นแหล่งจ้างงานหลักของประชากรส่วนใหญ่ไม่ได้ประโยชน์

นอกจากนี้การเข้าถึงการศึกษาและบริการสุขภาพยังเป็นปัจจัยที่ชัดเจนในการสะท้อนความเหลื่อมล้ำในประเทศอินเดีย ตามรายงานของ UNESCO (2021) ประชากรในพื้นที่ชนบทและกลุ่มชนเผ่า (Scheduled Tribes) มักไม่ได้รับโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อโอกาสในการทำงานและการสร้างรายได้ในระยะยาว ขณะเดียวกันระบบสาธารณสุขในอินเดียยังคงมีความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท โดยประชากรในชนบทส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาบริการสุขภาพที่มีคุณภาพต่ำและมีค่าใช้จ่ายสูงเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ของพวกเขา

ผลกระทบจากความเหลื่อมล้ำในอินเดียไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อมิติทางสังคมและการเมืองอีกด้วย ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม เช่นการลุกฮือของกลุ่มแรงงานและการประท้วงในพื้นที่ชนบทที่ประสบปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรและโอกาส (Chancel & Piketty, 2019) นอกจากนี้ความเหลื่อมล้ำยังส่งผลกระทบต่อมิติทางการเมือง ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจในรัฐบาลและสถาบันทางการเมือง เนื่องจากประชาชนมองว่าผู้นำทางการเมืองมักมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มทุนใหญ่มากกว่าประชาชนทั่วไป

การแก้ไขปัญหความเหลื่อมล้ำ แม้ว่ารัฐบาลประเทศอินเดียจะดำเนินนโยบายต่าง ๆ เพื่อบรรเทาความเหลื่อมล้ำ เช่นโครงการสวัสดิการสังคม การศึกษาแบบบังคับ และการส่งเสริมการจ้างงานในชนบท แต่นโยบายเหล่านี้ยังขาดการบูรณาการและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ผลลัพธ์คือทรัพยากรไม่สามารถกระจายไปถึงกลุ่มประชากรเป้าหมายได้อย่างเต็มที่ (Singh, 2020) ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำยังคงอยู่

บทความจะแสดงถึงความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในประเทศอินเดียที่ไม่ใช่เพียงการวิเคราะห์ตัวเลขหรือข้อมูลทางเศรษฐกิจ แต่ต้องมองในมิติที่กว้างขึ้นรวมถึงปัจจัยทางสังคม ประวัติศาสตร์ และการเมืองที่เกี่ยวข้อง การศึกษาในเรื่องเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญทั้งในแง่ของการกำหนดนโยบายและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยบทความนี้จะแสดงการวิเคราะห์สถานการณ์ สาเหตุ และผลกระทบของความเหลื่อมล้ำในประเทศอินเดีย รวมถึงเสนอแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมตามลำดับ

2.สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในประเทศอินเดีย

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในประเทศอินเดียเป็นประเด็นสำคัญที่สะท้อนถึงปัญหาเชิงโครงสร้างในสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ แม้จะมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา แต่ช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนกลับเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ การพัฒนาทางเศรษฐกิจไม่ได้กระจายผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมในระดับภูมิภาคหรือในกลุ่มประชากรที่แตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดของระบบเศรษฐกิจและการจัดการทรัพยากรในประเทศประเทศอินเดีย

การชี้ให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำจากข้อมูลสถิติและข้อมูลพื้นฐาน ประเทศอินเดียถือเป็นหนึ่งในประเทศที่มีการกระจายความมั่งคั่งที่ไม่เท่าเทียมกันมากที่สุดในโลก ตามรายงานของ Oxfam (2022) พบว่าในปี 2021 คนที่มีรายได้มากที่สุด 10% ในอินเดียครอบครองทรัพย์สินถึง 77% ของทรัพยากรทั้งหมด ขณะที่ประชากร 50% ที่มีรายได้น้อยที่สุดกลับมีทรัพย์สินรวมกันไม่ถึง 5% ของทรัพยากรทั้งหมด (Oxfam, 2022, p. 4) การกระจายรายได้ที่ไม่สมดุลนี้ชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลวในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประชากรส่วนใหญ่ นอกจากนี้เมื่อใช้ดัชนีจีนิ (Gini Index) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์การกระจายรายได้พบว่า

ประเทศอินเดียมีค่า Gini Index อยู่ที่ 35.7 ในปี 2020 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศในเอเชียใต้ ค่า Gini Index ที่สูงนี้สะท้อนถึงปัญหาการกระจุกตัวของรายได้และทรัพยากรในมือของกลุ่มคนเพียงไม่กี่คน (World Bank, 2020, p. 19)

ความไม่เท่าเทียมกันส่งผลให้เกิดความแตกต่างระหว่างชนชั้นและภูมิภาค ในแง่ของภูมิภาค ประเทศอินเดียมีความหลากหลายอย่างมากในระดับการพัฒนาและความมั่งคั่งของแต่ละพื้นที่ โดยในรัฐที่มีเศรษฐกิจเจริญเติบโต เช่น รัฐมหาราษฏระ (Maharashtra) และ รัฐकर्णाฏกะ (Karnataka) จะมีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ต่อหัวสูงกว่ารัฐที่มีความยากจนกว่า เช่น รัฐพิหาร (Bihar) และ รัฐอุตตรประเทศ (Uttar Pradesh) ถึงสามถึงสี่เท่า (Drèze & Sen, 2013, p. 54) ความแตกต่างนี้เกิดจากการลงทุนที่ไม่สมดุลระหว่างรัฐ การเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน และการบริหารจัดการที่ไม่ทั่วถึง

ในระดับสังคมระบบวรรณะ (Caste System) มีบทบาทสำคัญในการกำหนดโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศอินเดีย แม้ว่ากฎหมายจะยกเลิกการปฏิบัติตามระบบวรรณะ แต่ในทางปฏิบัติ กลุ่มวรรณะต่ำและชนเผ่าดั้งเดิม (Scheduled Tribes) ยังคงประสบกับการกีดกันในด้านการศึกษา การจ้างงาน และการเข้าถึงทรัพยากร นอกจากนี้ อัตราความยากจนในกลุ่มเหล่านี้ยังสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (Drèze & Sen, 2013, p. 66)

การเติบโตทางเศรษฐกิจของอินเดียหลังการปฏิรูปเศรษฐกิจในปี 1991 ซึ่งเน้นการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ ได้แสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของอัตราการเติบโตอย่างน่าประทับใจ อย่างไรก็ตาม การเติบโตนี้กลับไม่สามารถลดความเหลื่อมล้ำในระยะยาวได้ รายงานของ Bhalla (2021) ระบุว่า การเติบโตของ GDP ส่วนใหญ่เกิดจากภาคบริการและอุตสาหกรรมในเมืองใหญ่ ขณะที่ภาคเกษตรกรรมซึ่งเป็นแหล่งจ้างงานหลักของประชากรมากกว่า 50% ยังคงอยู่ในสภาพล้าหลัง (Bhalla, 2021, p. 112) ความเหลื่อมล้ำนี้ยังปรากฏในโครงสร้างการจ้างงาน โดยแรงงานที่มีทักษะและการศึกษาสูงสามารถเข้าถึงงานที่มีค่าตอบแทนสูงในเมืองใหญ่ได้ ในขณะที่แรงงานที่ขาดการศึกษาและทักษะยังคงถูกจำกัดอยู่ในงานที่มีรายได้ต่ำและไม่มั่นคง เช่น การเกษตรและงานรับจ้างทั่วไป (Chancel & Piketty, 2019, p. S40)

นอกจากนี้ประเทศอินเดียยังเผชิญกับความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ โดยเฉพาะในด้านรายได้ การศึกษา และสุขภาพ จากข้อมูลของ UNESCO (2021) พบว่าการเข้าถึงการศึกษาในอินเดียยังไม่เท่าเทียมกัน โดยประชากรในชนบทและกลุ่มวรรณะต่ำมีอัตราการศึกษาดำกว่าประชากรในเมืองใหญ่หรือกลุ่มชนชั้นกลาง (UNESCO, 2021, p. 38) ในด้านสุขภาพ การเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพยังเป็นปัญหาใหญ่ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทที่มีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางการแพทย์ต่ำกว่ามาตรฐาน

ความเหลื่อมล้ำบางส่วนเกิดจากปัจจัยระดับโลก โดยได้รับอิทธิพลจากกระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก การเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนทำให้ประเทศอินเดียสามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศได้มากขึ้น แต่ผลประโยชน์ส่วนใหญ่กลับกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ ขณะที่เกษตรกรและแรงงานในชนบทกลับได้รับผลกระทบน้อยมาก (Singh, 2020, p. 19)

3. สาเหตุของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของประเทศอินเดีย

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในประเทศอินเดียเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง การทำความเข้าใจสาเหตุเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะช่วยให้สามารถกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการลดความเหลื่อมล้ำ ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในประเทศอินเดีย อาจสรุปจำแนกเป็น 4 ปัจจัยคือ

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ความไม่เท่าเทียมในประเทศอินเดียมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากโครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สมดุล โดยประเทศอินเดียมุ่งเน้นการพัฒนาภาคบริการและอุตสาหกรรมในเขตเมือง ซึ่งส่งผลให้เกิดช่องว่างระหว่างชนบทและเมือง จากข้อมูลของ Bhalla (2021) พบว่าประมาณ 60% ของประชากรในอินเดียยังคงพึ่งพาภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก แต่ภาคเกษตรกรรมกลับมีส่วนแบ่งผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเพียง 17% เท่านั้น (Bhalla, 2021, p. 98) สาเหตุหลักมาจากการขาดการลงทุนในเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ชนบท ทำให้แรงงานในภาคนี้ขาดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ นอกจากนี้ความไม่เท่าเทียมยังเกิดจากการกระจุกตัวของทรัพยากรทางเศรษฐกิจและที่ดินในมือของกลุ่มคนเพียงไม่กี่คน ประวัติศาสตร์การจัดสรรที่ดินในยุคอาณานิคมทำให้ชนชั้นสูงบางกลุ่มสามารถควบคุมที่ดินขนาดใหญ่ ขณะที่เกษตรกรรายย่อยกลับไม่มีสิทธิ์ในการเป็นเจ้าของที่ดิน (Drèze & Sen, 2013, p. 44) แม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายปฏิรูปที่ดิน แต่การดำเนินการกลับล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพ

2. ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบวรรณะและชนชั้น ระบบวรรณะ (Caste System) มีบทบาทสำคัญในการจำกัดโอกาสทางเศรษฐกิจของกลุ่มประชากรบางกลุ่ม แม้ว่ารัฐธรรมนูญของประเทศอินเดียจะได้ยกเลิกระบบวรรณะในปี 1950 แต่ในทางปฏิบัติกลุ่มวรรณะต่ำและชนเผ่าดั้งเดิม (Scheduled Tribes) ยังคงเผชิญกับการเลือกปฏิบัติในด้านการศึกษาและการจ้างงาน ตัวอย่างเช่นรายงานจาก National Sample Survey Office (NSSO) พบว่าอัตราการว่างงานในกลุ่มวรรณะต่ำสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศถึงสองเท่า (NSSO, 2019, p. 62) นอกจากนี้ ความไม่เท่าเทียมระหว่างเพศยังเป็นปัจจัยสำคัญในประเทศอินเดีย โดยผู้หญิงมักมีโอกาสน้อยในการเข้าถึงการศึกษาและงานที่มีรายได้สูงน้อยกว่าผู้ชาย รายงานจาก World Economic Forum (2022) ระบุว่าประเทศอินเดียอยู่ในอันดับที่ 135 จาก 146 ประเทศในดัชนีความเท่าเทียมทางเพศ (World Economic Forum, 2022, p. 29)

3. ปัจจัยทางการเมือง

การกำหนดนโยบายทางการเมืองในประเทศอินเดียมักมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนกลุ่มทุนใหญ่ โดยการบริจาคเงินจากกลุ่มทุนให้กับพรรคการเมืองเป็นเรื่องที่พบเห็นได้ทั่วไป นโยบายหลายอย่างถูกสร้างขึ้นเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มเหล่านี้ เช่นการลดภาษีสำหรับบริษัทขนาดใหญ่หรือการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (Singh, 2020, p. 34) นอกจากนี้ความล้มเหลวของนโยบายสวัสดิการที่มาจากภาคการเมืองยังส่งผลกระทบต่ออัตราการลดความเหลื่อมล้ำ แม้ว่ารัฐบาลจะมีโครงการสวัสดิการ เช่น Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act (MGNREGA) ที่มุ่งหวังจะสร้างงานในชนบท แต่การบริหารจัดการและการกระจายทรัพยากรกลับไม่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยรายงานจาก Comptroller and Auditor General of India (CAG) ระบุว่าประมาณ 30% ของงบประมาณสำหรับโครงการนี้ถูกใช้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ (CAG, 2021, p. 21)

4. ปัจจัยภายนอก

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลกระทบจากโลกาภิวัตน์มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศอินเดีย อย่างไรก็ตามผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นมักจะถูกกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มที่มีทักษะและทุน ขณะที่กลุ่มแรงงานไร้ทักษะในชนบทกลับต้องเผชิญกับความท้าทายจากการเปิดเสรีทางการค้าและการย้ายฐานการผลิตไปยังพื้นที่อื่น (Chancel & Piketty, 2019, p. 545) การเคลื่อนย้ายทุนยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตลาดแรงงาน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในตลาดแรงงานโลก เช่นการเพิ่มขึ้นของงานในภาคเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) และบริการทางการเงินซึ่งส่งผลให้แรงงานในเมืองที่มีการศึกษาได้รับประโยชน์มากกว่ากลุ่มแรงงานในชนบทที่ขาดทักษะที่จำเป็น (UNESCO, 2021, p. 48)

4.ผลกระทบของความเหลื่อมล้ำต่อสังคม

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในประเทศอินเดียส่งผลกระทบที่ลึกซึ้งทั้งในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของการพัฒนาประเทศ การทำความเข้าใจผลกระทบเหล่านี้อย่างละเอียดจะช่วยให้เห็นภาพรวมของปัญหา และสามารถวางแผนแนวทางแก้ไขได้อย่างเหมาะสม

ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวม ทำให้การบริโภคและการเติบโตทางเศรษฐกิจลดลง เนื่องจากความไม่เท่าเทียมทางรายได้ทำให้ประชากรส่วนใหญ่ขาดกำลังซื้อ ซึ่งจำกัดการบริโภคภายในประเทศ จากรายงานของ Credit Suisse (2021) พบว่าประมาณ 50% ของประชากรในประเทศอินเดียมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 20,000 รูปีต่อปี ซึ่งไม่เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน (Credit Suisse, 2021, p. 29) การลดลงของการบริโภคในภาคประชาชนนี้ทำให้เศรษฐกิจของอินเดียต้องพึ่งพาการส่งออกและการลงทุนจากต่างประเทศอย่างมาก ส่งผลให้เกิดความเปราะบางทางเศรษฐกิจในระยะยาว

ความเหลื่อมล้ำยังส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลในการลงทุน โดยการลงทุนมักจะกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ ขณะที่พื้นที่ชนบทซึ่งมีประชากรมากกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศกลับถูกมองข้าม รายงานจากธนาคารโลก (2020) ชี้ให้เห็นว่าเพียง 25% ของงบประมาณการพัฒนาประเทศถูกจัดสรรให้กับพื้นที่ชนบท แม้ว่าชนบทจะเป็นที่อยู่อาศัยของประชากรประมาณ 69% ของประเทศ (World Bank, 2020, p. 45) การมองข้ามนี้ทำให้การพัฒนาในชนบทชะงักงันและลดโอกาสทางธุรกิจ ความเหลื่อมล้ำยังทำให้ผู้ประกอบการรายย่อยในชนบทหรือกลุ่มที่เปราะบางมีโอกาสเข้าถึงเงินทุนและตลาดที่เหมาะสมได้น้อยลง การศึกษาของ Banerjee และ Duflo (2019) พบว่าแรงงานในชนบทต้องเผชิญกับข้อจำกัดในระบบสินเชื่อที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งทำให้พวกเขาไม่สามารถเริ่มต้นหรือขยายธุรกิจได้ (Banerjee & Duflo, 2019, p. 108)

ผลกระทบต่อสังคมของความเหลื่อมล้ำเป็นสาเหตุสำคัญที่นำไปสู่ความยากจนและความไม่มั่นคง โดยเฉพาะในประเทศอินเดียที่ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจยังคงเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ความยากจนยังคงอยู่ แม้ว่าจะมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา แต่กลุ่มชนเผ่าดั้งเดิมและวรรณะต่ำยังคงมีอัตราความยากจนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศถึงสามเท่า (Drèze & Sen, 2013, p. 66) ความยากจนนี้ทำให้กลุ่มที่เปราะบางต้องพึ่งพาการทำงานในระบบเศรษฐกิจนอกระบบ ซึ่งขาดความมั่นคงและสวัสดิการที่เหมาะสม ส่งผลให้พวกเขาขาดโอกาสในการศึกษา

ความเหลื่อมล้ำในอินเดียยังมีผลกระทบอย่างมากต่อการเข้าถึงการศึกษา โดยเฉพาะในกลุ่มชนบทและวรรณะต่ำ รายงานจากองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติหรือ UNESCO (2021) ระบุว่าประมาณ 35% ของเด็กในชนบทที่มีอายุระหว่าง 6-14 ปีไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียน เนื่องจากครอบครัวขาดทรัพยากรในการสนับสนุนการศึกษา (UNESCO, 2021, p. 43) การขาดโอกาสนี้ทำให้คนรุ่นใหม่ติดอยู่ในวงจรความยากจน ซึ่งส่งผลทางอ้อมต่อการเสื่อมถอยของสังคม นอกจากนี้ความเหลื่อมล้ำยังส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจในสถาบันทางสังคมและทำให้เกิดความขัดแย้งในระดับชุมชน การเลือกปฏิบัติในด้านการจ้างงานและการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ทำให้เกิดปัญหาที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้นในสังคม.

ความเหลื่อมล้ำยังสร้างผลกระทบทางการเมือง ทำให้เกิดความเสื่อมถอยของประชาธิปไตย ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทำให้เกิดช่องว่างระหว่างกลุ่มชนชั้นนำทางเศรษฐกิจกับกลุ่มประชากรส่วนใหญ่ ซึ่งลดโอกาสของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย การบริจาคนโยบายพรรคการเมืองจากกลุ่มทุนใหญ่ยังช่วยสร้างอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย และส่งผลเพิ่มความลำเอียงในนโยบายเศรษฐกิจ (Chancel & Piketty, 2019, p. S52) ทำให้ความเหลื่อมล้ำยิ่งยากจะแก้ไข บางครั้งทำให้เป็นชนวนความรุนแรงทางการเมือง ความเหลื่อมล้ำยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความรุนแรงทางการเมือง เช่นการ

ประท้วงและการเคลื่อนไหวของกลุ่มที่ถูกกีดกัน ความล้มเหลวในการจัดการทรัพยากรอย่างยุติธรรมทำให้เกิดการก่อกวนในหลายพื้นที่ เช่น กลุ่มชนเผ่าที่ต่อต้านการยึดที่ดินเพื่อโครงการพัฒนา (Drèze & Sen, 2013, p. 73)

ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างไม่ยั่งยืน กลุ่มคนที่มีฐานะดีมักเข้าถึงทรัพยากรได้ง่ายและใช้น้อยอย่างฟุ่มเฟือย ในขณะที่กลุ่มคนยากจนที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการดำรงชีวิตกลับทำให้เกิดการเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น การตัดไม้ทำลายป่าเพื่อขยายพื้นที่เมืองใหญ่ส่งผลกระทบต่อชุมชนชนเผ่าที่อาศัยอยู่ในป่า (Banerjee & Duflo, 2019, p. 150) ซึ่งทำให้กลุ่มนี้มีความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะกลุ่มประชากรที่ยากจนที่มักจะเป็นกลุ่มแรกที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมหรือการเพิ่มขึ้นของภัยธรรมชาติ ความไม่เท่าเทียมนี้ทำให้พวกเขาขาดทรัพยากรและเครือข่ายที่จำเป็นในการปรับตัวต่อสถานการณ์ (World Bank, 2020, p. 52)

5.แนวทางแก้ไขปัญหาคความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ

การจัดการกับปัญหาคความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในประเทศอินเดียจำเป็นต้องอาศัยแนวทางเชิงนโยบายและการปฏิรูปในหลากหลายด้าน โดยเน้นไปที่การลดช่องว่างทางเศรษฐกิจ การเสริมสร้างโครงสร้างสังคม และการพัฒนาความยั่งยืน แนวทางที่นำเสนอควรมุ่งเน้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

การใช้กลไกการปฏิรูปเศรษฐกิจ เช่น การกระจายรายได้ผ่านการจัดเก็บภาษีที่เป็นธรรม เป็นหนึ่งในแนวทางสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำ โดยเฉพาะการปรับปรุงระบบภาษีให้มีความเป็นธรรมมากขึ้น ประเทศอินเดียควรพิจารณาเพิ่มอัตราภาษีสำหรับกลุ่มผู้มีรายได้สูงและธุรกิจขนาดใหญ่ พร้อมทั้งปรับปรุงการเก็บภาษีจากทรัพย์สินและมรดก เพื่อสร้างรายได้ที่เพียงพอในการสนับสนุนโครงการสวัสดิการสังคม (OECD, 2022, p. 35) การวิจัยโดย Chancel และ Piketty (2019) แสดงให้เห็นว่าอัตราภาษีที่สูงขึ้นในประเทศสแกนดิเนเวียมีประสิทธิภาพในการลดช่องว่างทางรายได้ (Chancel & Piketty, 2019, p. S50)

นอกจากนี้ รัฐควรเพิ่มการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานในชนบท เช่น ระบบชลประทาน การขนส่ง และไฟฟ้า เพื่อกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ชนบทและลดการพึ่งพาเกษตรกรรม ตัวอย่างเช่น โครงการ BharatNet ที่มุ่งเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในหมู่บ้านชนบทมีศักยภาพในการเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ (World Bank, 2020, p. 42) สุดท้ายรัฐควรส่งเสริมธุรกิจรายย่อย การสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็กและผู้ประกอบการในชนบทสามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดตั้งกองทุนสนับสนุนสินเชื่อที่ไม่มีดอกเบี้ยสำหรับผู้ประกอบการในกลุ่มเปราะบาง เช่น โครงการ MUDRA ของประเทศอินเดีย มีส่วนช่วยกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า (Bhalla, 2021, p. 67)

การลดความเหลื่อมล้ำผ่านการพัฒนาการศึกษาและสาธารณสุข การเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ รัฐบาลควรปรับปรุงระบบการศึกษาภาคบังคับ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทและกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยง การเพิ่มงบประมาณสนับสนุนโรงเรียนรัฐบาลและโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนจะช่วยลดอัตราการออกกลางคันและเพิ่มโอกาสในการศึกษาต่อ (UNESCO, 2021, p. 55) นอกจากนี้ การพัฒนาการศึกษาด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาก็มีความสำคัญ การส่งเสริมการศึกษาด้านนี้สำหรับเยาวชนในชนบทจะช่วยเสริมสร้างทักษะและเพิ่มโอกาสในการทำงานในภาคอุตสาหกรรมและบริการ เช่น โครงการ Skill India Initiative ที่ได้ช่วยฝึกทักษะให้กับแรงงานรุ่นใหม่หลายล้านคน (Government of India, 2020, p. 32) รัฐบาลควรปรับปรุงบริการสาธารณสุข เนื่องจากการเข้าถึงบริการสาธารณสุขเป็นปัจจัยสำคัญในการลดความ

เหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ รัฐบาลควรขยายโครงการประกันสุขภาพ เช่น Ayushman Bharat เพื่อให้ครอบคลุมประชากรในชนบทและกลุ่มวรรณะต่ำ (Singh, 2020, p. 40)

การปฏิรูปทางสังคมเพื่อยุติการเลือกปฏิบัติตามวรรณะและเพศนั้น รัฐบาลควรดำเนินการอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกันการเลือกปฏิบัติในสถานที่ทำงานและระบบการศึกษา โดยอาจพิจารณากำหนดโควต้าสำหรับกลุ่มวรรณะต่ำในทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ (Drèze & Sen, 2013, p. 81) นอกจากนี้การสร้างความรู้ในสังคมก็มีความสำคัญ โดยการจัดโครงการรณรงค์เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและความเท่าเทียม เช่นโครงการ Beti Bachao Beti Padhao ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมสิทธิของเด็กหญิงในประเทศอินเดีย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางสังคม (UNICEF, 2021, p. 24)

การปฏิรูปทางการเมือง โดยเฉพาะการเพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยลดการเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มทุน การจัดตั้งหน่วยงานอิสระเพื่อตรวจสอบการใช้เงินทุนในโครงการพัฒนาจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชน (CAG, 2021, p. 18) นอกจากนี้การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนก็เป็นสิ่งที่รัฐบาลควรให้ความสำคัญ โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ เช่นการจัดทำประชาคมติเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจ และการเสริมสร้างบทบาทขององค์กรประชาสังคมในกระบวนการพัฒนานี้เป็นอีกหนึ่งแนวทางที่มีประสิทธิภาพ (World Bank, 2020, p. 50)

รัฐต้องมีมาตรการรับมือกับผลกระทบจากโลกาภิวัตน์โดยเฉพาะการปรับตัวของตลาดแรงงาน ประเทศอินเดียควรลงทุนในการพัฒนาทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลก เช่นการฝึกอบรมในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและปัญญาประดิษฐ์ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน (Banerjee & Duflo, 2019, p. 140) ส่งเสริมการพัฒนาการค้าภายในประเทศ การส่งเสริมการค้าภายในประเทศ เช่นการพัฒนาตลาดท้องถิ่นและโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งจะช่วยลดการพึ่งพาการส่งออกและสร้างเศรษฐกิจที่ยั่งยืน (Chancel & Piketty, 2019, p. S54)

สรุป

ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจในประเทศอินเดียเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและลึกซึ้ง ซึ่งเกิดจากปัจจัยทางประวัติศาสตร์ สังคม และเศรษฐกิจที่ผสมผสานกันมาเป็นเวลานาน แม้ว่าอินเดียจะมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา แต่ผลประโยชน์จากการเติบโตนี้ก็กลับไม่ถูกกระจายอย่างทั่วถึง ส่งผลให้ช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนขยายตัวอย่างชัดเจน

ในบริบทของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ความไม่เท่าเทียมในอินเดียมักได้รับการขับเคลื่อนจากการเติบโตในภาคอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมักมุ่งเน้นไปที่เมืองใหญ่ เช่น เดลี มุมไบ และเบงกอลูรู ทำให้พื้นที่ชนบทถูกมองข้ามและกลายเป็นจุดที่มีความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจสูงสุด นอกจากนี้วรรณะทางสังคมและการเลือกปฏิบัติยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จำกัดโอกาสของกลุ่มประชากรที่เปราะบาง โดยเฉพาะวรรณะต่ำและชนเผ่าพื้นเมือง ซึ่งสะท้อนถึงความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรพื้นฐาน และกลายเป็นสาเหตุของความไม่เท่าเทียมในอนาคต

ความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจในประเทศอินเดียมีผลกระทบต่อทุกด้านของสังคม ตั้งแต่เศรษฐกิจที่พึ่งพาการบริโภคของกลุ่มคนร่ำรวย ไปจนถึงการขยายตัวของชุมชนแออัดในเมืองใหญ่ ความไม่เท่าเทียมนี้ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และมีผลกระทบทางการเมืองที่สำคัญ เนื่องจากประชากรกลุ่มใหญ่ขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง ซึ่งอาจนำไปสู่การเสื่อมถอยของ

ประชาธิปไตยในระยะยาว การดำเนินการแก้ไขปัญหอย่างจริงจังและต่อเนื่องจะช่วยลดความไม่เท่าเทียมและสร้างความยั่งยืนในอนาคตได้ รัฐบาลอินเดียควรให้ความสำคัญกับนโยบายที่สร้างความสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียม พร้อมทั้งต้องมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น การเลือกปฏิบัติทางวรรณะและเพศด้วย

เอกสารอ้างอิง

- Banerjee, A., & Duflo, E. (2019). *Poor economics: A radical rethinking of the way to fight Global poverty*. Penguin Books.
- Bhalla, S. (2021). *The struggle for equity in India: Economic and social dimensions*. Oxford University Press.
- Chancel, L., & Piketty, T. (2019). Indian income inequality, 1922–2015: From British Raj to Billionaire Raj? *Review of Income and Wealth*, 65(S1), S33-S62.
- Comptroller and Auditor General of India (CAG). (2021). *Report on implementation of MGNREGA*. New Delhi: CAG.
- Drèze, J., & Sen, A. (2013). *An uncertain glory: India and its contradictions*. Princeton University Press.
- Government of India. (2020). *Skill India initiative: A progress report*. New Delhi: Government of India Press.
- OECD. (2022). *Tax policy reforms in India*. Paris: OECD Publishing.
- Singh, A. (2020). Challenges of policy implementation in addressing inequality in India. *Economic and Political Weekly*, 55(45), 15-21.
- UNESCO. (2021). *Global education monitoring report: Inequalities in access to education*. Paris: UNESCO.
- UNICEF. (2021). *Progress for every child: Beti Bachao Beti Padhao*. New Delhi: UNICEF India.
- World Bank. (2020). *India: Inequality in development*. Washington, DC: World Bank.
- World Economic Forum. (2022). *Global gender gap report*. Geneva: World Economic Forum.
- Credit Suisse. (2021). *Global wealth report*. Zurich: Credit Suisse.